

Месеца марта, у 26. дан.*¹

Страдање светог свештеномученика Иринеја, епископа
Сремског. *²*³*⁴

У време љутог гоњења на храшћане под безбожним царевима римском Максимијаном и Диоклецијаном,⁵ хришћани су узимали на себе разне подвиге и са радошћу примали муке за Христа, гледајући на вечну награду. У то доба у Срему беше млад по годинама но савршен у васељенској вери и у закону, епископ Иринеј. Ради љубави Христове он поднесе многа гоњења, и удостоји се добити венац победе за исповедање Христа. Ухваћен од војника, он би одведен пред кнеза Проба. Кнез му рече: Потчињавајући се царским заповестима, принеси жртву боговима нашим. Свети епископ Иринеј одговори: Ко приноси жртву лажним боговима, а не једином истинитом Богу, биће уништен од својих људи. Кнез на то рече: Свемиловичи царевина наредише свима: или да принесу жртве боговима, или да се подвргну мукама. Свети одговори: Мени је наређено да радије примим најтеже муке, него ли да се одрекнем истинитог Бога и принесем жртву демонима. Кнез рече: Или принеси жртву боговима, или ћу без оклевања наредити да те муче. Свети одговори: Обрадоваћеш ме, ако ми то приредиш, јер ћу се обрести учесник у страдањима Господа мог.

Тада кнез одмах нареди војницима да муче светитеља. И док га ови љуто мучаху, кнез га упита: Шта велиш, Иринеје, хоћеш ли принети жртву боговима? Свети одговори: Ја добрим вероисповедањем приносим жртву Богу моме, коме и приносах свагда.

Уто дођоше родитељи светитељеви и рођаци. И видевши како га немилосрдно муче, они припадоше к ногама његовим, молећи га да поштеди своју младост, и да се покори царским наредбама. С једне стране кукаху отац и мајка, с друге – сви ближњи, пријатељи и рођаци, и једногласно му говораху: Смилуј се, о Иринеје, на своју дивну младост! – А светитељ, сав обузет дивном жељом к Богу, и имајући пред очима Његову заповест, одговараше свима: Ово

¹* Спомен Св. Иринеја Сирмиј(ум)ског (Сремског) пада 26. марта, но служба му се помера на дан касније – 27. март, како се не би преклапала са Оданијем Благовести и службом Сабору св. архангела Гаврила. (Примедба приређивача).

²* Може се читати као Синакарско житије на своме месту, после 6. Песме канона. (Примедба приређивача)

³* Узето из „Житија светих за месец март“ Ј. Поповића, стр. 481-485. (Примедба приређивача)

⁴* У Цариградском Синасару спомен овог Св. Иринеја врши се 23. августа, заједно са Св. Иринејем Лионским који се тада слави.

⁵* У 284. години Римска царевина се подели на источну и западну: источном је управљао Диоклецијан, а западном његов пријатељ Максимијан; царовали су од 284 до 305 године.

су речи Господа мог Исуса Христа: Ко се одрече мене пред људима, одрећи ћу се и ја њега пред Оцем својим који је на небесима (Мт. 10,33). Стога знајте, љубљени моји, да ме ни ваше ласке, ни царске претње, нити ишта на свету не може одвратити од Бога мог и од закона Његовог. Ја свом мишљу хитам ка нади горњег звања.

Онда Проб опет рече блаженом Иринеју: Попусти пред сузама ових што због тебе плачу, и остави безумље своје, па принеси боговима жртву, штедећи младост своју. Светитељ му одговори: Поштедећу себе занавек ако не принесем жртву. Тада кнез нареди да га одведу у тамницу, док он смисли шта ће с њим.

Од дугог тамновања и тешких окова свети Иринеј се разболе. А једне поноћи кнез Проб нареди да му доведу блаженог Иринеја, па му рече: Доста ти је већ тих мука, којима си тако дуго изложен; хајде, принеси жртву боговима нашим! Свети Иринеј му одговори: Што си намислио да чиниш са мном, чини што пре без одлагања, јер знај да сам и сада чврст и непоколебљив у оном истом исповедању имена Христова, у коме сам досад био, и такав ћу до краја остати.

Разјарен, кнез нареди да светитеља дуго бију моткама. А он усред мука говораше: Имам Бога, кога одмалена научих се поштовати; Њему се клањам, Њему и жртву приносим, а рукотворним боговима не могу се клањати. Проб му на то рече: Буди задовољан мукама које си поднео, и немој желети да умреш. Светитељ му одговори: Нећу умрети, јер муке на које ме стављаш за име Господа мог Исуса Христа, не осећам, него се чак и надам да ћу помоћу њих добити не смрт већ живот вечни. Проб га упита: Имаш ли жену? Светитељ одговори: Немам. А имаш ли синове или кћери? упита Проб. Немам, одговори свети. Онда га Проб упита: А ко беху они што на прошлом суђењу кукаху и плакаху за тобом? Свети Иринеј одговори: Испуних заповест Господа мог Исуса Христа, који каже: Ко се не одрече родитеља својих и свега имања свог, не може бити мој ученик. И: Који љуби оца, или матер, или жену, или децу, или браћу, или рођаке већма него мене, није мене достојан (Лк. 14,26; Мт. 10,37). И тако, који истински љуби Бога и једино се у Њега узда, тај презире све земаљске сујете и исповеда да му је Бог једини Отац.

Проб на то рече: Чујем да имаш синове. Онда бар из љубави према њима принеси жртву боговима, да не би отачко име изгубили у теби. Свети Иринеј одговори: Синовима мојим Бог је Отац, као и мени; и клањам се Њему, који може и њих и мене спасти. У Њега се истински и потпуно уздамо, и душе своје Њему поверавамо, да не бисмо пропали. А ти чини оно што ти је наређено од твојих царева. Проб рече: Поштеди себе и своје родитеље, те принеси жртву боговима и покори се царским наредбама, да те не уморим разним мукама.

Свети Иринеј одговори: Већ ти рекох да чиниш са мном што ти драго, знајући сигурно да поганим боговима твојим нећу никада принети жртву. И ето, сада види колико ми Господ мој Исус Христос трпљење даде противу твојих и ђавољих замки, које си припремио да ме мучиш. Проб рече на то: Ево, одмах ћу изрећи смртну пресуду над тобом, ако не принесеш жртву боговима. Свети Иринеј одговори: То баш и хоћу, јер ћеш ме том смртном пресудом послати у вечиту радост.

Тада Проб изрече смртну пресуду над светим Иринејем, говорећи: Наређујем да буде бачен у реку Иринеј који се не повињава царским наредбама. – А свети Иринеј на то рече: Очекивао сам од тебе разноврсне и најљуће муке, да би ти познао како су хришћани навикли да презиру смрт ради вере у Бога. Али, пошто ме ниси ставио ни на једну од таквих мука, радујем се што си бар ову смртну пресуду изрекао против мене.

Оваква смелост блаженог мужа разгневи кнеза, и он нареди да му се мачем одсече глава, па затим тело његово баци у реку. А светитељ, чувши ову наредбу, као да доби други венац победе, рече: Благодарим Ти, Господе Исусе, што си ми дао непобедиво трпљење у исповедању светог имена Твог, да бих се удостојио постати учесник вечне славе твоје.

Док је свети мученик такве речи говорио, би одведен на мост Артемидин, подигнут у част погане богиње њихове Артемиде, са кога је имао бити бачен. Тамо скинувши са себе одећу своју, он подиже руке к небу и топло се мољаше, говорећи: Господе Исусе Христе, Ти си изволео страдати за спасење света, нека се небеса Твоја отворе да приме дух верног слуге Твог Иринеја, који је ради светог имена Твог одведен из православне Цркве сремске и изведен на смрт. Не одричем се смрти, само молим, Господе, Твоје неисказано милосрђе, да људе сремске сачуваш од свих опасности и зала и видљивих и невидљивих непријатеља, и да их утврдиш у светој вери Твојој!

А кад заврши молитву, глава му би одсечена мачем, и он би бачен у реку Саву.

Слуга Божји, свети Иринеј, епископ Сремски чесно пострада 26. марта 304. године, у време кнезовања у Панонији кнеза Проба, док међу нама царује Господ наш Исус Христос, коме слава кроза све векове, амин.